

Sygn. akt VI Ka 612/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda (spr.)

Sędziowie: SO Zenon Stankiewicz

SO Aleksandra Mazurek

protokolant: p.o. protokolant sądowy Agnieszka Karpińska

przy udziale prokuratora Marka Traczyka

po rozpoznaniu dnia 9 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy M. M. (1), syna G. i Z., ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art.158 § 1 kk

oraz S. M., syna J. i J., ur. (...) w miejscowości D.

oskarżonego o przestępstwo z art.158 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonego M. M. (1), obrońców oskarżonych, pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim

z dnia 14 października 2015 r. 1sygn. akt II K 162/13

uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 kpk umarza postępowanie karne przeciwko M. M. (1) i S. M. o czyn z art.158 § 1 kk; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. H. kwotę 516,60 zł, a na rzecz adw. A. K. kwotę 619,92 zł obejmujące wynagrodzenia za obronę z urzędu w instancji odwoławczej oraz podatek VAT; koszty procesu w sprawie przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

SSO Zenon Stankiewicz SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSO Aleksandra Mazurek

VI Ka 612/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim wyrokiem z dnia 14 października 2015 roku w sprawie II K 162/13 orzekł:

- oskarżonych M. M. (1) i S. M. uznał winnych popełnienia zarzucanego im czynu i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. skazał M. M. (1) na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, S. M. na karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności;
- na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1a wobec M. M. (1) zaliczył okres tymczasowego aresztowania od dnia 5 października 2012, godz. 21.40 do dnia 27 czerwca 2013 roku;

3. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1b wobec S. M. zaliczył okres tymczasowego aresztowania od dnia 7 października 2012 roku, godz. 19.00 do dnia 6 grudnia 2013 roku i uznał karę pozbawienia wolności za wykonaną w całości;
4. na podstawie art. 253 §1 k.p.k. uchylił środek zapobiegawczy w postaci dozoru policji stosowany wobec S. M.;
5. na podstawie art. 253 § 1 k.p.k. uchylił środki zapobiegawcze w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy oraz w postaci poręczenia majątkowego stosowane wobec M. M. (1);
6. na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy oskarżonego S. M. adw. A. K. 1308 zł oraz 23% podatku VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu;
7. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od każdego z oskarżonych S. M. i M. M. (1) na rzecz oskarżycielek posiłkowych L. B. i G. Ł. solidarnie po 654 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
8. na podstawie art. 415 § 3 k.p.k. powództwo cywilne pozostawił bez rozpoznania;
9. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od każdego z oskarżonych S. M. i M. M. (1) na rzecz Skarbu Państwa po 6000 zł tytułem kosztów sądowych i na podstawie art 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonych od zapłaty kosztów sądowych w pozostałej części.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli: oskarżony M. M. (1), obrońca oskarżonego M. M. (1), obrońca oskarżonego S. M. i pełnomocnik oskarżycielek posiłkowych.

Obrońca oskarżonego S. M. zaskarżył wyrok w części dotyczącej S. M.. Podnosząc zarzut obrazy prawa procesowego, błędu w ustaleniach faktycznych wniósł o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie tego oskarżonego względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Oskarżony M. M. (1) i jego obrońca zaskarżyli wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze. Wnieśli o złagodzenie tej kary, obrońca do granicy kary już odbytej

Pełnomocnik oskarżycielek posiłkowych zaskarżył wyrok na niekorzyść obu oskarżonych. Pełnomocnik podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych skutkującego błędną kwalifikacją prawną czynu przypisanego oskarżonym z art. 158 § 1 k.p.k. zamiast art. 158 § 3 k.p.k. oraz rażącą niewspółmierność kary. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., co obligowało Sąd Okręgowy - na mocy art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. - do uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim z dnia 14 października 2015 roku, II K 162/13. Jednocześnie z uwagi na wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci zgonu obu oskarżonych Sąd Odwoławczy, uchylając przedmiotowy wyrok, na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. postępowanie przeciwko S. M. i M. M. (1) o czyn z art. 158 § 1 k.k. umorzył (k. 1505, 1508). Niemniej jednak wobec zarzutów obrońcy oskarżonego S. M. i pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych należało się odnieść do okoliczności podniesionych w ich apelacjach. Sprawstwo M. M. (1) nie było kwestionowane wobec czego rozważania niniejsze ograniczone zostaną wyłącznie do winy S. M..

W kontekście zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy osk. S. M. trzeba zauważyć, że argumentacja przedstawiona na ich poparcie nie zasługuje na uwzględnienie. Owszem, osk. M. M. (1) składał w toku niniejszego postępowania odmienne wyjaśnienia, w tym także co do zachowania podczas zdarzenia osk. S. M., ale nawet przy uwzględnieniu poszczególnych rozbieżności dostrzeżonych przez sąd I instancji wynika, że zachowanie S. M. nie ograniczyło się do pozostania przy furtce. Zresztą S. M. w jednych z wyjaśnień przyznał, że nie pamięta, czy wchodził do domu

M. G., pamięta jedynie, że prawdopodobnie był na jego podwórku, chociaż we wcześniejszych i późniejszych wyjaśnieniach twierdził, że stał jedynie przy furtce. W ocenie sądu okręgowego nie ma także podstaw do negowania wiarygodności relacji składanych przez M. G. innym osobom co do sprawców pobicia. Co prawda nie zdążono przesłuchać pokrzywdzonego w charakterze świadka zgodnie z wymogami przewidzianymi w kodeksie postępowania karnego, ale nie zmienia to faktu, że w swoich relacjach przedstawionych przesłuchanym świadkom jako sprawców pobicia konsekwentnie wskazywał M. i S. M.. Przy czym zestawiając treść tych relacji oraz stan pokrzywdzonego podczas ich składania opisany przez tych świadków, nie ma powodów do przyjęcia tezy obrońcy, że M. G. samą obecność S. M. na miejscu zdarzenia mógł zakwalifikować jako udział w pobiciu. Obrońca z jednej strony usiłuje podważyć wiarygodność zeznań pokrzywdzonego zwracając uwagę na obrażenia ciała i upojenie alkoholowe, z drugiej zaś twierdzi, że mimo tych okoliczności pokrzywdzony byłby w stanie działać na tyle logicznie, aby bezpodstawnie oskarżyć S. M. z uwagi na dawny konflikt kierując się m.in. brakiem odpowiedzialności karnej. Taki zabieg nie może być skuteczny, nie można bowiem przy tych samych okolicznościach przypisywać pokrzywdzonemu przemyślanych działań, a zarazem twierdzić, że nie był wystarczająco przytomny do utrwalenia w pamięci przebiegu zdarzenia. Niewątpliwie charakter zdarzenia, skutek w postaci obrażeń u pokrzywdzonego i emocje wpłynęły na spójność jego relacji, co podkreśla obrońca. Nie można jednak uznać, że pominięcie przekazania funkcjonariuszowi Policji, że bicie kontynuowane było również poza domem podważa wiarygodność pozostałej części relacji pokrzywdzonego. Poza tym z zeznań funkcjonariuszy Policji, którzy przyjechali na interwencję wynika, że obrażenia twarzy pokrzywdzonego były znaczne i dostrzegalna była trudność mówienia u M. G., wobec czego rozmowa była krótka i nie dotyczyła szczegółów zdarzenia.

Nie są również przekonujące argumenty apelacji dotyczące śladów krwi pokrzywdzonego znalezionych na ubraniu S. M.. Przypomnieć tu należy, że obie przedstawione w apelacji koncepcje bazują na sugestii, że krew pokrzywdzonego mogła znaleźć się na odzieży S. M. na skutek kontaktu z M. M. (1). Tyle tylko, że obrońca pomija przeprowadzone badania śladów krwi zabezpieczonych na ubraniach obu oskarżonych (k.476-486), w wyniku których nie stwierdzono śladów krwi pokrzywdzonego na ubraniach M. M. (1). A z kolei przy przyjęciu, że krew ta mogła znajdować się na ciele M. M. (1) trzeba zwrócić uwagę na wyjaśnienia S. M. z k. 144, w których wskazał, że czekając na M. M. (1) wysiadł na chwilę z samochodu, po czym obaj wsiedli z powrotem do auta; M. M. (1) zajął miejsce z przodu, a oskarżony S. M. z tyłu. W takiej sytuacji raczej trudno zaakceptować twierdzenie obrony, że w samochodzie oskarżeni mogli się zetknąć ciałami lub odzieżą w taki sposób, aby krew pokrzywdzonego mogła znaleźć się na odzieży S. M. na skutek kontaktu z M. M. (1). Z kolei biorąc pod uwagę usytuowanie śladów krwi M. G. na odzieży S. M. nie sposób zaakceptować poglądu obrońcy, że wzięcie się „pod pachę” z M. M. (1) mogło spowodować przeniesienie kropel krwi z M. M. (1) na ubranie S. M.. Dlatego też zestawiając chociażby okoliczności wynikające z zeznań świadków, którym M. G. opisał sprawców i ich zachowanie, w powiązaniu ze śladami jego krwi znalezionymi wyłącznie na odzieży osk. S. M., zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest podstaw do negowania udziału osk. S. M. w zarzucanym mu czynie i roli, jaką w nim odegrał.

Reasumując – w świetle zgromadzonych w sprawie dowodów wina obu oskarżonych co do popełnienia zarzucanego im czynu i przyjęta jego kwalifikacja z art. 158 § 1 k.k. nie budzą wątpliwości. Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie pozwala zgodzić się z sugestiami pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych, jakoby bezpośrednią przyczyną zgonu pokrzywdzonego były rozległe obrażenia powstałe na skutek pobicia go przez oskarżonych. Aczkolwiek w swojej apelacji pełnomocnik oskarżycielek posiłkowych powołuje się na orzeczenia w innych sprawach, to jednak zabieg ten nie może być skuteczny bez odniesienia do realiów sprawy niniejszej. Prawdą jest, że oskarżeni dotkliwie pobili M. G., ale z poczynionych ustaleń nie wynika, aby przebieg zdarzenia i natężenie przemocy użytej wobec pokrzywdzonego pozwalały na przyjęcie, że oskarżeni przewidywali lub mogli przewidzieć skutek w postaci jego śmierci. W protokole sądowo – lekarskich oględzin zwłok (k. 357) wskazano, że brak jest dowodów na to, aby śmierć M. G. była bezpośrednim następstwem zmian urazowych. W opinii uzupełniającej biegły stwierdził (k. 1252), iż choć nie ma możliwości kategorycznego wskazania przyczyny wystąpienia napadu drgawkowego u pokrzywdzonego to w oparciu o doświadczenie lekarskie wskazał na napad drgawkowy spowodowany zespołem abstynencji alkoholowej. Podkreślono nadto, że wyczuwalna była woń alkoholu od pokrzywdzonego i na kilka godzin przed śmiercią był w końcowej fazie eliminacji alkoholu z organizmu, co mogło być czynnikiem predysponującym do napadu. Kluczowym jest zdanie biegłej A. D. (k. 1329) - że mogło dojść do zatrzymania krążenia

w wyniku napadu padaczkowego nawet jakby nie został pokrzywdzony pobity i nie był pod wpływem alkoholu. Z uwagi na obciążenia chorobowe istniało w przypadku pokrzywdzonego zwiększone ryzyko nagłego zgonu w porównaniu z osobą zdrową. W tej sytuacji brak jest wystarczających podstaw do przyjęcia, że oskarżeni przewidywali czy też mogli przewidzieć tak daleko idący skutek swojego zachowania, który nie wynikał z urazów doznanych przez M. G. po pobiciu. W świetle zgromadzonej w sprawie dokumentacji lekarskiej i wniosków jednoznacznie płynących ze sporządzonych opinii twierdzenie pełnomocnika, że gdyby pokrzywdzony przebywał w domu i był pod wpływem alkoholu, to w takim stanie mógłby nadal funkcjonować, jest zbyt daleko idącą próbą przypisania oskarżonym odpowiedzialności za śmierć pokrzywdzonego. Z tych względów Sąd Odwoławczy uznał, że apelacja pełnomocnika oskarżycielek posiłkowych nie jest zasadna.

Reasumując – z uwagi na fakt, że po rozpoznaniu wniesionych apelacji brak było podstaw do kwestionowania winy oskarżonych oraz przyjętej kwalifikacji prawnej przypisanego im czynu Sąd Okręgowy z uwagi na śmierć M. M. (1) i S. M. uchylił zaskarżony wyrok kierując się treścią art. 439 § 1 pkt. 9 k.p.k. i na podstawie art. 17 § 1 pkt.5 k.p.k. postępowanie umorzył. O jego kosztach orzekł na podstawie art. 632 k.p.k.

SSO Aleksandra Mazurek SSO Agnieszka Wojciechowska – Langda SSO Zenon Stankiewicz